

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

III. Quaedam ipsius de matrimonio dogmata notantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

genis nomen falso prae se ferente petitus est, nec ad hoc pertinet institutum, prae- A mitto.

Bulenger. conr. Ca. saub. Paris. 1. Diar. 3. p. 167.

Lepidus vero est Albertinus, cum adversus Bulengerum disputat, qui Catholicum de Eucharistia dogma defendebat hoc Origenis testimonio: *καὶ ὃ ἀρθεύει μὴ τῶν, τὸ σῶμα ἐστὶν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀναλογίᾳ τῆς ψυχῆς*. Nam qui sit panis particeps, corpus Christi participat: nec enim attendimus ad naturam rerum insensibiliter propositarum, sed erigimus animam per fidem ad corpus Verbi. Nam non dixit: Hoc est symbolum, sed Hoc est corpus, ostensurum, ut ne quis putet typum esse. Non nodum sol-

Albertin. De sacram. Euchar. lib. 1. cap. 2.

vit Albertinus, sed secat hac responsione: Fictitius locus est, ac Graculi forte alicuius recentioris, Origeni falso affictus: Bulengerus enim ipsemet alium adducit ex eodem Origene locum, ubi plane in contrarium ait de pane & vino Eucharistico illa anitypa esse Dominici corporis: *ἀντύπα εἰς τὸ θεω- πικὸν σῶμα*. Quemadmodum & in loco ex Commentario in Mattheum supra citato, panem vocat corpus typicum & symbolum, hoc est corporis typum ac symbolum. Quis autem eum crediderit tam pugnans scripsisse? Absit igitur a nobis tanta supinitas, ut verba hac nescio unde sumpta, tamquam Origenis genuina suscipiamus. Alibi tamen Albertinus citata quadam ab eodem Bulengero loca

Albertin. l. 2. c. 5.

Origenis, quae causae suae creditur opportuna, pro germanis admittit: Sic enim & Origenes, inquit, a Bulengero relatus ait contra Casaubonum Diar. 3. p. 166. *τὰ ἐν τῷ λόγῳ καὶ μὴ ἐν τῷ σώματι*. Quae super rationali altari nostro persciantur, sanctificant mensam, & vasa quae in ipsa sunt. Anitypa enim sunt Dominici corporis. Commoda sane & facilis disputandi ratio: si quae Catholicam causam juvant testimonia, pro falsis ea, spuris, ac fictis habere: si quae videntur eidem contraria, his haud fecus ac legitimis & genuinis uti. Vel prior sane solvatur locus, vel postremus non intentetur: quem nos tamen itidem excipimus ut alium, in quo Eucharisticus panis corpus typicum & symbolum appellatur: nam *ἀντύπα εἰς τὸ θεωπικὸν σῶμα*, idem est ac si Sacramentum corporis Christi appellet. Praterca non satis apparet an de pane & vino Eucharistico illic agat Origenes, ut vult Albertinus. Ait enim quae persciantur super altari nostro rationali, hoc est in animo nostro, mensam, & vasa quae in ipsa sunt sanctificare, hoc est animum, & animi facultates. Non video cur haec ad esum potius sacramentalem referenda sint, quam ad eum quo Verbum carnem factum fide comedimus. Atque ut hic eius est *ἀντύπα* sacramentalis esus, ita Verbum fide apprehensum, & ut ita dicam manducatum, *ἀντύπα* est Dominici corporis. Priori vero loco cum corpus Christi ait non esse typum, sic intellige, non esse merum typum & signum sine re signata, quae vulgaris est typi notio: sed non negat esse typum ac signum alterius generis, nempe re significata conjunctum. Atque haec in praesentia sufficiant. Qui plura volet, Bellarminum consulat lib. 2. De Eucharist. cap. 8. ubi non allata solum à Martyre Origenis exponit testimonia, sed plurima quoque eiusdem recitat, quibus recte de Sacramento Eucharistiae sensisse creditus est: & Nos quoque nonnulla ad Tom. 11. Origen. in Matth. 15. super eodem argumento observamus.

III. Ab Eucharistiae sacramento progrediamur ad sacramentum matrimonij, circa quod à communioribus Ecclesiae dogmatis Origenes in quibusdam abuisse videtur. Primum Hom. 11. in Jerem. p. 115. quaecunque ex coitu & voluptate proficiuntur, purgatione indigere ait: & Tom. 17. in Matth. p. 498. quodammodo pollutos esse vult, quicumque veneris utantur: ne eas quidem voluptates excipiens, quarum matrimonium licentiam facit. Deinde libro 2. in Epist. ad Rom. incircumcisum appellat, qui concessis matrimonij jure voluptatibus intemperantius abutitur: circumcisum vero, si qui in huiusmodi negotio legitimis, & quantum posteritati sufficit utatur officijs. In quo praequam quaerenda sobolis gratia, congressum omnem conjugalem videtur respicere, etiam illum qui ut debitum redditur, vel vitanda tentationis causa perpetratur. Sed haec quoque in voce legitimis contineri possumus respondere: vel circumcisum quidem eum esse qui procreanda tantum ad cultum Dei prolis causa actum conjugalem exerceat: at non incircumcisum, qui alios praeerea fines spectat, sed qui intemperanter se gerit. Hieronymus certe lib. 2. in Epist. ad Ephes. cap. 5. reliquos omnes videtur improbare fines, unum hunc admittere, quo soboles comparanda proponitur: si, inquit, ita uxor subiicienda viro est, ut Christo Ecclesia: inter virum & uxorem erit sancti conjunctio, & namquam corporis servient passionibus: Corinthiis vero, ut infirmis, necdum solida pietate roboratis mutuam debiti solutionem per *συντηρέσασιν* & indulgentiam Paulum concessisse dicit: at Ephesios, ut pote in Christi doctrina provecioribus ademisse: unicuique tamen vel Ephesios, vel Corinthios amulari fas esse. Et paulo post: Liberorum ergo, ut diximus, in matrimonio opera concessa sunt. Voluptates autem, quae de meretricum capiuntur amplexibus, in uxore damnatae. Hoc legens omnis vir & uxor, intelligant sibi post conceptum magis orationi quam concubio servendum. Et quod in animalibus & bestijs ipso natura inter prescriptum

A est, ut pragnantes ad partum usque non cōstant, hoc in hominibus sciant arbitrio derelictum, ut merces
 est ex abstinentia voluptatum. Eo accedunt ista Epiphaniij Har. 63. cap. 4. ὁ οὐκ ἔστιν ἡ γαμία
 παρὰ τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ ἀλλὰ ἐκ τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς ἀπειρίας. Neminquam honorabiles nuptiae ad ignominiam tra-
 hentes quae a Deo condita sunt, liberorum procreationem prohibent: sed nec aliter usurpant nuptialis con-
 junctionis modum a Deo institutum. Adstipulatur Augustinus libro De bono conjugali, cap. 7.
 Reddere, inquit, debitum conjugale, nullius est criminis; exigere autem ultra generandi necessitatem,
 culpa venialis: quod iterat cap. 10, & 11. & libr. 1. De nupt. & concupisc. cap. 14. Adstipu-
 latur & Supplementum Summæ S. Thomæ q. 49. a. 5. Quod autem jactat Theophilus
 Pasch. 2. & 3. Origenem honorabiles condēnisse nuptias, non id ex eius verbis, sed ex doctri-
 B næ ipsius consequentia arguit: sic enim ratiocinatur; Si in corpora, sic tamquam in erga-
 stula detruduntur animæ noxias, non esse illud cubile immaculatum, nec honorabiles nuptias,
 quæ formandis corporibus, ac animis puniendis operam dant, cum propter pœnas animarum,
 & non propter generationis ordinem, nuptiarum adolescentulis vincula tribuantur.

Hoc amplius, scribit Origenes Homil. 6. in Num. actibus conjugalibus Spiritum fan-
 ctum non adesse. Verba hæc sunt: Connubia quidem legitima carent quidem peccato, nec tamen
 tempore illo quo conjugales actus generantur præsentia sancti Spiritus dabitur, etiamsi Propheta esse videat-
 ur, qui officio generationis obsequitur. At constat tamen actum hunc, si suscipiendæ prolis
 causa exerceatur, vel debiti reddendi, quia aliud est religionis opus, aliud iustitiæ, sanctum
 esse & pium, ac proinde Spiritus sancti subsidio & ope exerceri. Contradicit nihilominus
 C Auctor Operis imperfecti in Matth. 1. 18, aitque matrimonium etiam utentibus pœnam non
 inferat, mercedem tamen non præstare.

Postremo iteratas nuptias, non quasi damnosas penitus ac noxias, sed quasi pio & Chri-
 stiano homine indignas Adamantius traduxit: quod merito criminati sunt Magdeburgen-
 ses. Nunc vero, inquit Homil. 17. in Luc. & secunda, & tertia, & quarta nuptia, ut de pluribus
 ta. cam, reperintur, & non ignoramus quod tale conjugium ejiciet nos de regno Dei. Et deinde: De
 cætu primitivorum, immaculatumque Ecclesiæ, quæ non habet maculam, neque rugam encietur digam-
 mus, non quo in æternum mittatur incendium, sed quo partem non habeat in regno Dei. Tum mox:
 Puto enim monogamum, & virginem, & eum qui in castimonia perseverat, esse de Ecclesiâ Dei; eum
 vero qui sit digamus, licet bonam habeat conversationem, & ceteris virtutibus polleat, tamen non esse de
 D Ecclesiâ, & de eo numero qui non habet rugam aut maculam, aut aliquid istiusmodi; sed esse de secundo
 gradu, & de his qui invocant nomen Domini, & qui salvantur quidem in nomine Iesu Christi; nequa-
 quam tamen coronantur ab eo. Hinc Homilia 19. in Ierem. non æterno quidem addendum
 tradit supplicio digamum, sed participem salutis alicujus futurum, non tamen tantæ felici-
 tatis, quantæ qui purus vixerit. Tomo quoque 20. in Ioh. p. 295. in eo neutiquam imi-
 tandum Abrahamum pronuntiat, quod ancillæ concubuerit, & defunctæ uxori aliam in
 senectute superinduxerit. Profecto non Montanistæ, inter quos Tertullianus, nec Nova-
 tiani solum hac opinione infecti sunt, sed nonnulla etiam hujus affinia ex orthodoxis
 Scriptoribus afferri solent, quæ in Decretorum parte 2. causl. 31. quæst. 1. can. 8, 9, & 10.
 retulit Gratianus. Prior locus est ex Neocæsariensi Concilio, quo secundarum nuptiarum

E connubio Presbyter interesse prohibetur, cum præsertim nuptiis eiusmodi pœnitentiæ im-
 poni solet. Vbi pro, connubio, legendum est, convivio: sic enim paulo post habetur: Quis
 erit Presbyter, qui propter convivium suum consentiat nuptiis? Ita legitur in ipsis Concilij exempla-
 ribus, ex Græco: ὁπρὸς τὴν ἐκείνῃ τῶν γαμῶν διαγινώσκων ἢ ἐστὼς. Quod sic reddit Dionysius
 Exiguus: Presbyter in nuptiis eius qui duas uxores ducit, seu digamus efficitur, ne convivetur. Alter
 locus est ex Auctore Operis imperfecti Homil. 33. in Matth. 19. quo decernitur licitum
 esse secundum Apostoli præceptum secundas adire nuptias, secundum autem veritatis ratio-
 nem, vere fornicationem esse: sed cum permittente Deo publice & licenter committitur, fieri honestam
 fornicationem. Tertium demum suppeditat Hieronymus libr. 1. in Iovinian. cap. 8, quo secun-
 das nuptias vix nuptiarum nomine donandas, & vix excusandas definit. At id non

F tam ad eas repudiandas, quam ad extollendam viduarum castitatem dictum respondet
 Gratianus, & ex aliis eius testimoniis approbat. Tot vero scætet erroribus Operis imperfecti
 scriptor, ut in dogmaticis disputationibus minime sit audiendus. Neocæsariensem autem
 Synodum de pluribus simul ductis uxoribus agere nonnulli respondent: quam responso-
 nem probare non possum. Malim fieri talem fuisse ea ætate Ecclesiæ severitatem & rigo-
 rem, ut licitas licet, aliquam tamen incontinentiæ speciem præ se ferentes nuptias secun-
 das, non celebritate solum carere, eique Presbyterum omnino non interesse, sed pœni-
 tentiæ etiam impositione quodam modo notatam esse vellent.

IV. Theophilus Alexandrinus Pasch. 2. Epistol. Origenem caussatur magicis artibus
 patrocinium tribuisse. Verba hæc adducit è scriptis Origenis: *Arts magica non mihi videtur
 alicuius rei subsistentis vocabulum: sed etsi sit, non est operis mali, ne quid habere possit contemni.*

Magdeb.
 Cent. 3. cap.
 10.